

**INDEPENDENT
BULGARIAN
ENERGY EXCHANGE**
YOU SELL, WE DELIVER CONFIDENCE

Правила за поведение на борсов пазар

БЪЛГАРСКА НЕЗАВИСИМА ЕНЕРГИЙНА БОРСА

Съдържание

Съответствие с приложимото право	2
Вътрешна информация	2
Манипулиране на пазара	3
Опит за участие в манипулиране на пазара	3
Забрана за търгуване с вътрешна информация.....	4
Забрана за манипулиране на пазара.....	5
Изисквания за разкриване на информация	5
Задължение за предоставяне на информация на БНЕБ.....	6
Публикуване на информация, свързана с разследвания.....	7
Процедури за разследване.....	9
Дисциплинарни действия.....	9
Приложимо законодателство	10
Промени в правилата.....	10
Влизане в сила.....	10

Глава I. Основни положения

1. Настоящите правила са валидни за всички търговски участници (ТУ), членове на борсовия пазар на електрическа енергия.
2. Всеки търговски участник е отговорен и гарантира за спазването на Правилата за Поведение на Борсовия Пазар (ППБП) от него и лицата, които го представляват и участват в търговията и/или финансовите взаимоотношения от негово име, включително членове на ръководство му, подлежат на ограничения и задължения, в съответствие с настоящите Правила за поведение на борсовия пазар.
3. Спазването и контрола по настоящите правила се осъществява от звеното Пазарен Надзор (ПН).
4. ПН има правомощие да представлява и действа от името на БНЕБ, по всички въпроси, които се регулират от настоящите правила, с изключение на налагането на дисциплинарни действия в съответствие с т. 52.

Съответствие с приложимото право

5. Всички ТУ, във всеки един момент гарантират спазването на настоящите правила и приложимото законодателство.
6. Правилата за поведение на пазара не засягат задълженията на ТУ съгласно приложимото законодателство.

Глава II. Термини и дефиниции

Вътрешна информация

7. За целта на настоящите ППБП понятието „Вътрешна информация“ означава информация от конкретен характер, която не е обявена публично, която се отнася, пряко или непряко, до един или повече търгувани Продукти и/или ТУ и която, ако бъде обявена публично, вероятно би могла да повлияе съществено на цените на тези Продукти .
8. За целите на настоящите Правила за поведение на пазара и във връзка с понятието „Вътрешна информация“:
  - 8.1. Понятието „информация“ означава:
    - а) Информация, която се изисква да се обяви публично съгласно настоящите ППБП, договори или принципи за Физическите пазари, доколкото тази информация има вероятност да има значителен ефект върху цените на Продукти;
    - б) Информация, която се изисква да бъде обявена публично съгласно Приложимото право, включително правила и/или насоки, издадени от съответни Регулаторни органи, доколкото тази информация има вероятност да има значителен ефект върху цените на Продукти; и

с) Друга информация, която ТУ биха могли да използват като част от основата на решението си да сключат сделка или да подадат оферта за определен Продукт.

8.2. Понятието „конкретен характер“ означава информация, която посочва набор обстоятелства, които съществуват или може основателно да се очаква да възникнат или събитие, което е настъпило или може основателно да се очаква да настъпи и е достатъчно конкретна, за да даде възможност да се направи заключение за възможния ефект от такъв набор обстоятелства или събитие върху цените на Продукти.

9. Информация, относно собствени планове на ТУ и стратегии за търгуване, не се счита за Вътрешна информация.

Манипулиране на пазара

10. За целите на настоящите ППБП, понятието „Манипулиране на пазара“ означава:

10.1. Сключване на сделка или подаване на оферта за търговия с продукти, които:

а) Дават или има вероятност да дадат лъжливи или подвеждащи сигнали за предлагането, търсенето или цената на Продукти; или

б) Определят или се прави опит да се определи, чрез действията на едно или повече лица, действащи заедно, цената на един или повече продукти на изкуствено равнище, освен ако лицето, което е осъществило сделката или е подало съответната оферта за търгуване, докаже, че причините, които са го накарали да направи това, са законни и че въпросната сделка или оферта са съобразени с приетите пазарни практики на съответния пазар за търговия на едро с електрическа енергия; или

с) Използва или се прави опит да се използва фиктивен способ или всякаква друга форма на заблуда или на измама, с които се дават или могат да дадат лъжливи или подвеждащи сигнали по отношение на предлагането, търсенето или цената на продуктите;

10.2. Разпространяване на информация по медиите, включително по интернет или с всякакви други средства, която дава или е възможно да даде лъжливи или подвеждащи сигнали по отношение на доставката, търсенето или цената на продуктите, включително разпространяване на слухове и на неверни или заблуждаващи новини, когато лицето, извършващо разпространението, е знаело или би трябвало да знае, че информацията е невярна или заблуждаваща.

Опит за участие в манипулиране на пазара

11. За целите на настоящите ППБП понятието „опит за участие в манипулиране на пазара“ (и неговите вариации) означава:

11.1. Сключване на сделка, подаването на оферта или предприемането на друго действие, свързано с продукт, с намерение да се:

- a) *Дадат лъжливи или подвеждащи сигнали по отношение на предлагането, търсенето или цената на продукти;*
  - b) *Определят цената на един или повече продукти на изкуствено равнище, освен ако лицето, което е осъществило сделката или е издало нареждането, докаже, че причините, които са го накарали да направи това, са законни и че сделката или офертата подадена от ТУ, са съобразени с приетите пазарни практики на съответния пазар за търговия на едро с енергия; или*
  - c) *Използва фиктивен способ или всякаква друга форма на заблуда или на измама, с които се дават или могат да дадат лъжливи или подвеждащи сигнали по отношение на предлагането, търсенето или цената на продукти*
- 11.2. *Разпространяването на информация, включително по интернет или по какъвто и да е друг начин, с намерение да се дадат лъжливи или подвеждащи сигнали, що се отнася до доставките, търсенето или цената на продукти.*

Глава III. Правила за поведение

- 12. ТУ във всеки един момент, когато участват в търговията на борсовия пазар, действат съгласно настоящите правила и се стремят да насърчават целостта и ефективността на борсовия пазар.
- 13. ТУ във всеки един момент действат почтено и добросъвестно и в съответствие с приложимите регулаторни и правни задължения и добрата бизнес практика , с цел борсовия пазар да оперира честно и ефективно за всички ТУ.
- 14. Всеки ТУ гарантира, че всички оферти, подадени от него, отразяват истински интерес за покупка или продажба и че всички сделки, по които е страна, са истински.
- 15. ТУ нямат право, по никакъв начин неправомерно да влияят на цената или ценовата структура на борсовия пазар или по някакъв начин да нарушават достъпа или възпрепятстват участието на други ТУ.
- 16. ТУ нямат право да прилагат необосновани бизнес методи при осъществяване на търговията на борсовия пазар и трябва да се стремят да действат съгласно добрата бизнес практика.

Забрана за търгуване с вътрешна информация

- 17. На ТУ, които притежават Вътрешна информация във връзка с продукт и/или ТУ, се забранява да:
  - 17.1. *използват тази информация, когато придобиват или се разпореждат или когато се опитват да придобият или да се разпоредят за своя собствена сметка или за сметка на трето лице, пряко или косвено, с продукти, за които се отнася тази информация;*
  - 17.2. *разкриват тази информация на трето лице, освен ако това не е в рамките на нормалните условия на изпълнение на работата им, на професията им, или задълженията им;*

- 17.3. предлагат или подтикват друго лице, въз основа на вътрешна информация, да придобива или да се разпорежда с продукти, за които се отнася информацията.
18. Чл. 17 не се прилага за :
- 18.1. Сделки, сключени при изпълнение на задължение, за придобиване или разпореждане с продукти, когато това задължение произтича от сключено споразумение или подадена оферта, преди въпросният ТУ да е придобил вътрешната информация;
- 18.2. Сделки, сключени от ТУ, чиято единствена цел е да покриват непосредствените физически загуби, произлизащи от непланирани спирания, когато несклучването би довело до невъзможността на ТУ да спази съществуващите договорни задължения или когато такова действие се предприема при съгласие с оператора на преносната система, за да се гарантира безопасна и сигурна експлоатация на системата. При такова положение съответната информация, свързана със сделките, се докладва по имейл на БНЕБ, без забавяне;
- 18.3. ТУ, които действат в съответствие с план за действие при извънредни ситуации, когато националните органи са се намесили, с оглед гарантиране доставката на електрическа енергия и пазарните механизми са преустановени в съответната страна или части от нея.

Забрана за манипулиране на пазара

19. На ТУ се забранява извършването или опитът за извършване на манипулиране на пазара по отношение на борсовия пазар на електрическа енергия.

Глава IV. Информация

Изисквания за разкриване на информация

20. ТУ публично разкриват информация, с която разполагат по отношение на търговска дейност или съоръжения, които съответният ТУ или неговото предприятие майка или свързано предприятие притежава или контролира, или по отношение на въпроси, свързани с тяхната експлоатация, за които въпросният участник на пазара или въпросното предприятие носи отговорност, независимо дали изцяло или отчасти. Такова разкриване включва информация, свързана с капацитета и използването на съоръжения за производство, потребление или пренос на електроенергия, включително планирана или непланирана недостъпност на тези съоръжения.
21. Изискванията за разкриване на информация в съответствие с т. 20, не се прилагат за информация за собствени планове и стратегии за търгуване на ТУ.
22. Информацията, която се разкрива публично включва, но не само:
- 22.1. Спиране, ограничаване, увеличение на мощността или демонтаж на единични съоръжения с минимална инсталирана единична мощност от 50 MW за производство или за потребление;

- 22.2. *Информация, която има вероятност значително да повлияе на цените на борсовия пазар, ако стане публична;*
  - 22.3. *Всяка вътрешна информация, която не се покрива от предходните точки.*
23. Когато информацията подлежи на публично разкриване, включва най-малко информация за :
- 23.1. *Засегнатата единична мощност за производство;*
  - 23.2. *Момент на решение или настъпването на събитието по т. 22.1;*
  - 23.3. *Инсталираната мощност в МВт;*
  - 23.4. *Разполагаемата мощност на пазара в МВт;*
  - 23.5. *Прогнозния начален момент на събитието и съответстващото време на приключване;*
  - 23.6. *Причината за събитието;*
24. Цялата информация, която се разкрива публично съгласно настоящия раздел, се разкрива публично възможно най-рано и не по-късно от 60 минути след настъпване на събитието, което води до съответната информация. Такава информация се разкрива публично като съобщение на интернет сайта на съответния ТУ и без забава той я изпраща по имейла на ПН, който я качва незабавно на интернет сайта на оператора на борсовия пазар.
25. ТУ може на своя собствена отговорност, по изключение, да забави публичното разкриване, за да не накърни законните си интереси, при условие че такъв пропуск няма вероятност да подведе обществеността и при условие че този ТУ може да гарантира поверителността на информацията и не взема решения, свързани с търгуването на борсовия пазар въз основа на тази информация. В такъв случай ТУ, без забавяне, предоставя тази информация, заедно с обосновка на забавянето, за публичното разкриване на ПН.
26. При съобщение, свързано със спиране, ограничаване, увеличаване на мощността или демонтаж на мощност, ако борсовия оператор определи, че такова съобщение не описва адекватно съответната информация или има многобройни съобщения, свързани със същото събитие, ПН може да изиска от ТУ да предостави допълнително съобщение. БНЕБ може да определи срок за публикуване на допълнителното съобщение, което се публикува и от БНЕБ.

Задължение за предоставяне на информация на БНЕБ

27. ТУ са длъжни да предоставят цялата налична информация, след писмено искане от БНЕБ за:
- 27.1. *изпълнение на дейностите по пазарно наблюдение.*
  - 27.2. *разследване на подозрение в нарушение на настоящите правила или приложимото законодателство.*
28. ТУ са длъжни да предоставят изисканата информация в сроковете посочени от БНЕБ или веднага когато е възможно, като правят всички необходими договорки с трети страни, за да гарантират, че могат да спазват задълженията си съгласно т. 27.
29. Всеки ТУ се съгласява, че:

- 29.1. БНЕБ предоставя периодично информация за търговията на борсовия пазар и друга съответна информация на съответния регулаторен орган.
- 29.2. БНЕБ предоставя информация, независимо дали такава информация е придобита в контекста на разследване или не, при поискване от регулаторния орган или компетентен такъв.
- 29.3. БНЕБ може да предоставя информация на звената за пазарен надзор на други борсови оператори или преносния оператор, при условие че има писмена договорка между БНЕБ и съответната страна, за целево и поверително третиране на такава информация;
- 29.4. Комуникацията с БНЕБ и ПН може да се записва, съхранява и използва във връзка с наблюдението на спазването на настоящите правила и приложимото законодателство. Всеки ТУ осигурява всички необходими съгласия от съответните служебни лица, служители и представители, преди такива лица да комуникират с БНЕБ от името на ТУ.
30. При комуникация на борсовия оператор с даден ТУ, служителите на борсовия оператор, могат да изискват лични данни на лицата, представляващи съответния ТУ, за удостоверяване на представителството.
31. Нищо в настоящия правила, не се тълкува като противоречие със задължение на ТУ да спазва приложимото законодателство.
32. Информацията, получена съгласно настоящите правила, се използва единствено с цел контрол на ППБП и приложимото законодателство, включително разследването на подозрение в нарушение.

Публикуване на информация, свързана с разследвания

33. БНЕБ може да направи публичен факта, че се водят разследвания по конкретен въпрос, при условие че името на съответния ТУ не се разкрива.
34. БНЕБ може да разкрива името на ТУ при разследване единствено ако, по преценка на БНЕБ:
- 34.1. *такова разкриване е необходимо, за да поддържа целостта на борсовия пазар;*
- 34.2. *такова разкриване е необходимо, за да се предотврати неоправдана вреда и/или загуба на репутация за друг ТУ и предвидените последствия от разкриването на името на ТУ пропорционално се считат за по-малко обременителни, отколкото тези, които произтичат от неразкриването.*
35. ТУ, чието име е станало публично съгласно т. 34, може да изиска от БНЕБ да разкрие публично резултатите от разследването.
36. БНЕБ може да разкрие резултатите от разследвания, които водят до публично предупреждение или глоба за нарушение, включително името на съответния ТУ. БНЕБ може да публикува съответна информация, събрана при разследванията, доколкото такава информация е необходимо да се публикува във връзка с решението или мотивите за решението.
37. БНЕБ представя и публикува информацията съгласно т. 36 след предварително уведомление на съответния ТУ, който е обект на съответното разследване и/или дисциплинарни действия.

Глава V. Дисциплиниращи действия

38. При неспазване на изискванията за предоставяне на информация от ТУ в съответствие с чл. 27, ПН налага дневна глоба, за всеки календарен ден след изтичане на предварително определения от него срок за предоставяне на информация, докато съответния ТУ предостави необходимата информация.
39. Размерът на дневната глоба е до 1000 лв./ден и се определя пропорционално на важността на информацията, която не е предоставена, която се оценява в съответствие с приложимите фактори посочени в т.44.
40. Дневна глоба не се налага ако съответния ТУ, докаже, че е бил в невъзможност да предостави изискваната информация в предварително определения от борсовия оператор срок.
41. При установяване на нарушение на настоящите правила, ПН предприема или предлага в съответствие с т. 52, едно от следните пропорционални на нарушението дисциплиниращи действия срещу съответния ТУ:
- 41.1. *Непублично предупреждение, в случай, когато ТУ е извършил нарушение на ППБП, но при обстоятелства, когато нарушението не е съществено.*
  - 41.2. *Публично предупреждение, в случай, когато ТУ е извършил сериозно нарушение на ППБП.*
  - 41.3. *Глоба за нарушение, в случай, когато ТУ, е извършил тежко или повтарящо се нарушение на ППБП. Размерът на Глобата за нарушение е до 100 000 лева (сто хиляди лева).*
42. За целите на настоящите правила „повтарящо се нарушение“ е налице, когато са извършени три или повече нарушения на ППБП, за които Съвета на директорите на БНЕБ е наложил глоба и/или ПН е наложил някое от допустимите по т. 41 дисциплинарни действия.
43. За целите на настоящите правила „тежко“ е нарушението, което се характеризира с недобросъвестно нарушаване на правилата за поведение по Глава III и е довело до вреди, както на борсовия пазар, така и на останалите ТУ.
44. При определяне на дисциплиниращо действие, БНЕБ взема мотивирано решение като се вземат предвид най-малко следните критерии:
- 44.1. *сериозността на нарушенията;*
  - 44.2. *причинената вреда на други ТУ и на борсовия пазар;*
  - 44.3. *потенциалните ползи на ТУ от нарушението;*
  - 44.4. *предишно поведение на ТУ;*
  - 44.5. *други фактори, включително смекчаващи вината обстоятелства.*
45. Разпоредбите на настоящата глава не ограничават правата, задълженията или отговорностите на ТУ, съгласно приложимото законодателство.

Глава VI.
Процедури за разследване на нарушения и налагане на дисциплиниращи действия

Процедури за разследване

46. ПН провежда наблюдение на борсовия пазар от името на БНЕБ за възможни нарушения на настоящите правила или приложимото законодателство.
47. ПН започва разследване, по собствена преценка, при наличие на подозрение за нарушение на настоящите правила или приложимото право.

Дисциплинарни действия

48. Ако разследване на ПН констатира наличието на нарушение на приложимото законодателство или настоящите правила, ПН уведомява регулаторния орган.
49. В случаите на констатирано нарушение, преди налагането на дисциплиниращо действие, ПН запознава съответния ТУ с резултатите от разследването и изисква писмената позиция на съответния ТУ, обект на разследването.
50. Ако разследване на ПН констатира наличието на нарушение на настоящите правила, след преценка на критериите по т. 44 и вземайки предвид писмената позиция на ТУ, ПН предприема следните пропорционални на нарушението действия:
  - 50.1. *непублични предупреждения, към съответния ТУ, без да се допитва до БНЕБ;*
  - 50.2. *дневна глоба, в съответствие с чл. 38;*
  - 50.3. *публично предупреждение;*
51. В случаите по т. 50, ПН налага пропорционални на нарушението дисциплиниращи действия. ПН уведомява Съвета на директорите на БНЕБ и представя становище, в което надлежно са описани обстоятелствата и мотивите довели до налагането на съответното дисциплиниращо действие.
52. В случая, че ПН прецени, че е налице тежко или повтарящо се нарушение на ППБП, за което се предвижда налагане на глоба, представя писмен мотивиран доклад до Съвета на директорите на БНЕБ, който съдържа предложение за налагане на дисциплиниращото действие и размера на глобата. В представения доклад, надлежно следва да бъдат описани обстоятелствата и мотивите за предложеното дисциплиниращо действие спрямо съответния ТУ.
53. В случая по т. 52, съответния ТУ, обект на разследване, следва да бъде поканен да бъде изслушан и/или да представи писмената си позиция пред Съвета на директорите на БНЕБ.
54. Съветът на директорите на БНЕБ решава, след като вземе предвид фактите по случая, дали да бъде наложена, предложени в доклада размер на глоба спрямо ТУ. Съветът на директорите на БНЕБ може да делегира това решение на Изпълнителния директор на БНЕБ.
55. Наложените дисциплинарни действия в съответствие с т. 41 се съобщават писмено на съответния ТУ.

56. В случай, че решението за налагане на дисциплинарни действия се публикува, съответния ТУ се уведомява преди такова публикуване.

Глава VII. Допълнителни разпоредби

57. Операторът на борсовия пазар извършва дейността си в съответствие с ПТТЕ, настоящите правила, Правилата за работа на организиран борсов пазар, Правилата за сетълмент или друго приложимо законодателство.

Приложимо законодателство

58. Всякакви претенции, спорове или различия, които могат да възникнат от или във връзка с настоящите правила се уреждат в съответствие с действащото българско законодателство.

Промени в правилата

59. Всички промени в настоящият документ ще влизат в сила с 7 (седем) дневно предизвестие, на интернет сайта на оператора.
60. Независимо от разпоредбите на т. 59, изменение на настоящите правила може да се извърши с незабавно действие, след уведомление на търговските участници:
- 60.1. *Ако се изисква от приложимото законодателство;*
  - 60.2. *Ако промените са необходими за осигуряване на коректното и ефективно функциониране на борсовия пазар;*
  - 60.3. *Ако промените са свързани с отстраняване на грешки в правилата;*
  - 60.4. *Ако промените са в резултат на промени в правилата и процедури валидни за членовете на PCR и MRC обединенията;*
  - 60.5. *Ако промените са от редакционен характер и не водят до съществени изменения.*

Влизане в сила

61. Настоящите правила влизат в сила от момента на публикуването им на сайта на оператора на борсовия пазар.